

[Heidegger a Rádł: srovnání pojmů možnost a výzva]

Heidegger v „Bytí a čase“ (čes. překl. s. 55, něm. vydání S. 38, event. 51-2) napsal, že „výše než skutečnost stojí *možnost*“. To můžeme právem srovnat s Rádlovou formulací, že „to, co má být, je původcem toho, co jest“ (DF II, 625) a že „poslední pravda, která je zároveň poslední povinností, jest výzvou pro nás, co máme zde na světě dělat“ (dtto). Možná, že by stálo za to ukázat, že Rádł se tak dobral lépe než Heidegger smyslu toho, co v českém překladu sluje „možnost“ (německy „Möglichkeit“), ale čemu Aristotelés řecky říkal DYNAMIS. Rádlova poslední pravda, která je výzvou a povinností pro nás, v sobě vsutku má cosi dynamického, ovšem jinak dynamického, než jak si to Řekové představovali v případě „příčiny“ (AITIA): aristotelská „možnost“ není příčinou, neboť příčinou může být jen něco aktuálně skutečného, kdežto „možnost“ je jen „možně skutečná“.

(Praha, 000522-1.)